

Ten geleide

Het aantal slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog en de materiële schade was zo onvoorstelbaar groot dat men na afloop ervan over de *Groote Oorlog* sprak, totdat de Westerse beschaving een goede 20 jaar later, met de Tweede Wereldoorlog, het overtuigende maar droevig bewijs leverde dat zij in staat was om een nog grotere slachting aan te richten, om nog brutaler en onmenselijker op te treden, om nog grotere catastrofes te veroorzaken...

Gedurende decennia spraken de generaties mensen die de twee wereldoorlogen meemaakten steevast van *de andere oorlog*. Wereldoorlog II noemden zij dan eenvoudigweg *dezen oorlog*.

Velen zullen zich ongetwijfeld nog de grootse tentoonstelling "De andere oorlog. Opwijk-Mazenzele 1914-1918" herinneren die onze vereniging van 11 tot 19 november 1989 organiseerde in de nieuwe lokalen van de POB op het Hof ten Hemelrijk.

Nu, 90 jaar na het begin van WO I, verzorgen wij een publicatie over deze bijzondere periode in onze geschiedenis.

Een publicatie opbouwen rond een oorlogsperiode voor een dorp dat al bij al gespaard bleef van de ergste oorlogsgruwelen, waar geen grote veldslagen plaatsvonden en dat op een eerder veilige afstand kon blijven van het loopgravenfront, lijkt op zichzelf misschien een overmoedig initiatief.

Maar ook voor onze kleine dorpen Opwijk en Mazenzele en omstreken schreef de grote oorlog een apart verhaal. Een verhaal van overmacht, van plundering, brandstichting en moord, van armoede en honger, van onderdrukking, diefstal en vernedering door een vreemde bezetter, van smokkel en woekerpraktijken. Een verhaal ook van ca. 400 jongens en mannen, dienstplichtigen en vrijwilligers, die jarenlang aan het front dienst deden voor het vaderland of in kampen verbleven, en waarvan er helaas een 30-tal hun dorp en hun familie, hun kennissen en vrienden nooit meer terugzagen. Maar ook een verslag van ongekende samenhang, solidariteit en diepmenselijke inzet voor de medeburgers.

Het lag niet in onze bedoeling een nieuwe geschiedenis te schrijven van deze oorlog in onze streek. Veeleer willen wij het leven van de Opwijkenaars in deze oorlogsperiode in herinnering brengen door in de eerste plaats een gestructureerde verzameling en verwerking te brengen van een reeks authentieke bronnen uit die periode, aangevuld met vele tientallen becommentarieerde illustraties.

Natuurlijk gingen wij in de eerste plaats terug op zoek naar de informatie waarover wij 15 jaar geleden, bij de tentoonstelling in 1989, beschikten. Maar daarnaast zijn wij er toch ook in geslaagd om een aantal tot hiertoe ongekende documenten te raadplegen en te verwerken. De inhoud van dit boek zal u daarvan zeker overtuigen.

De ca. 30 hoofdstukken van deze publicatie kunnen onderverdeeld worden in:

- een aantal bijdragen van één auteur die zijn ganse oorlogservaring en deze van zijn omgeving verhaalt vanuit zijn eigen betrokkenheid, zoals het Oorlogsdagboek van Louis Lindemans, de Verslagen aan het bisdom van de parochiepastoors, het Dagboek van frontsoldaat-grenadier Jan De Nil, de Congregatie van de zusters van Sint-Vincentius a Paulo te Opwijk onder de oorlog (moederhuis in Opwijk en bijhuizen), het Dagboek van soldaat-brancardier Louis Geeurickx,...

- één enkele authentieke bron die diverse aspecten behandelt, zoals de verzameling frontblaadjes "De stem uit Opwijck", de verslagen in het Oorlogsboek van het Davidsfonds,...
- een aantal bijdragen, over diverse aspecten van de oorlogsomstandigheden, waar mogelijk chronologisch opgebouwd, op basis van divers bronnenmateriaal en veelal met verwijzing naar verdere literatuur.

Alle hoofdstukken, met hun relevante becommentarieerde illustraties, hebben wel gemeen dat zij de originele bronnen en de authentieke getuigenissen van tijdgenoten van WO I zelf weergeven. Deze getuigenissen worden ondersteund met inleidende teksten, aanvullende notities en achtergrondinformatie en verwijzingen en, waar nodig, vertalingen naar het Nederlands.

Een ander uitgangspunt was het feit dat Opwijk en Mazenzele niet alleen staan. Er werden dan ook heel wat gebeurtenissen en feiten over omliggende dorpen in dit werk opgenomen.

Ook de frontervaringen van een aantal dorpsgenoten komen ruim aan bod.

Als men over het zelfde onderwerp over verschillende getuigenissen beschikt, met verschillende auteurs, zullen ongetwijfeld bepaalde gegevens elkaar aanvullen, wellicht soms elkaar iets overlappen en... misschien soms elkaar zelfs ietwat tegenspreken. Maar uiteraard werd elke getuigenis genoteerd vanuit haar eigen benadering en vanuit de specifieke betrokkenheid van de auteur.

De inhoud van de verschillende hoofdstukken, met alle behandelde aspecten van het oorlogsgebeuren en elk met zijn eigen benadering, vullen elkaar zeker aan. Vele subthema's verdienen verdere bestudering en verwerking.

Misschien ervaren sommige lezers bepaalde hoofdstukken als te uitgebreid en andere delen als niet volledig voor alle thema's. In elk geval: alle bijkomende informatie en corrigenda over de stof is welkom bij de redactieploeg en zal gestructureerd verder verwerkt worden, onder meer in de eerstvolgende nummers van het HOM-tijdschrift en op de HOM-website.

Heemkring Opwijk-Mazenzele
Oktober 2004